

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
380/2016	Fylkesrådet	22.11.2016

Høring - Endret konsesjonssøknad Heståga/Troåga kraftverk og Mårberget kraftverk - Beiarn kommune

Sammendrag

I denne saken gir fylkesrådet uttalelse til endret konsesjonssøknad for Heståga/Troåga kraftverk og Mårberget kraftverk i Beiarn kommune. De opprinnelige konsesjonssøknadene for kraftverkene ble behandlet i FT-sak 094/2016.

For Mårberget kraftverk er det søkt om å flytte inntaket høyere opp i elva. Borehull for vannveien i fjellet skal flyttes 200 meter lengre opp enn tidligere planlagt. Denne endringen medfører at anleggsveien blir tilsvarende lengre. Fylkesrådet ønsker å opprettholde vedtaket om å anbefale Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) å gi konsesjon til Mårberget kraftverk. Det er positivt at endringene medfører økt kraftproduksjon. Fylkesrådet mener at NVE må vurdere konsekvensene av å etablere en permanent skogsbilvei for reindriften og de rødlistede artene.

I Heståga/Troåga kraftverk er det foreslått å flytte utløpet av kraftverket til Heståga, ovenfor strekningen med sjørret. Fylkesrådet trekker innsigelsen til utbygging av Heståga/Troåga kraftverk, da endringen i stor grad imøtekommer årsaken til innsigelsen. Det ble fremmet innsigelse med bakgrunn i at det skulle fraføres vann fra Heståga. Dette ville medført at sjørreten hadde fått redusert leveområde. Fylkesrådet fraråder likevel NVE å gi konsesjon til en utbygging av kraftverket. Dette fordi virkningene av økt vannføring og hastighet som følge av omsøkt endring ikke er vurdert.

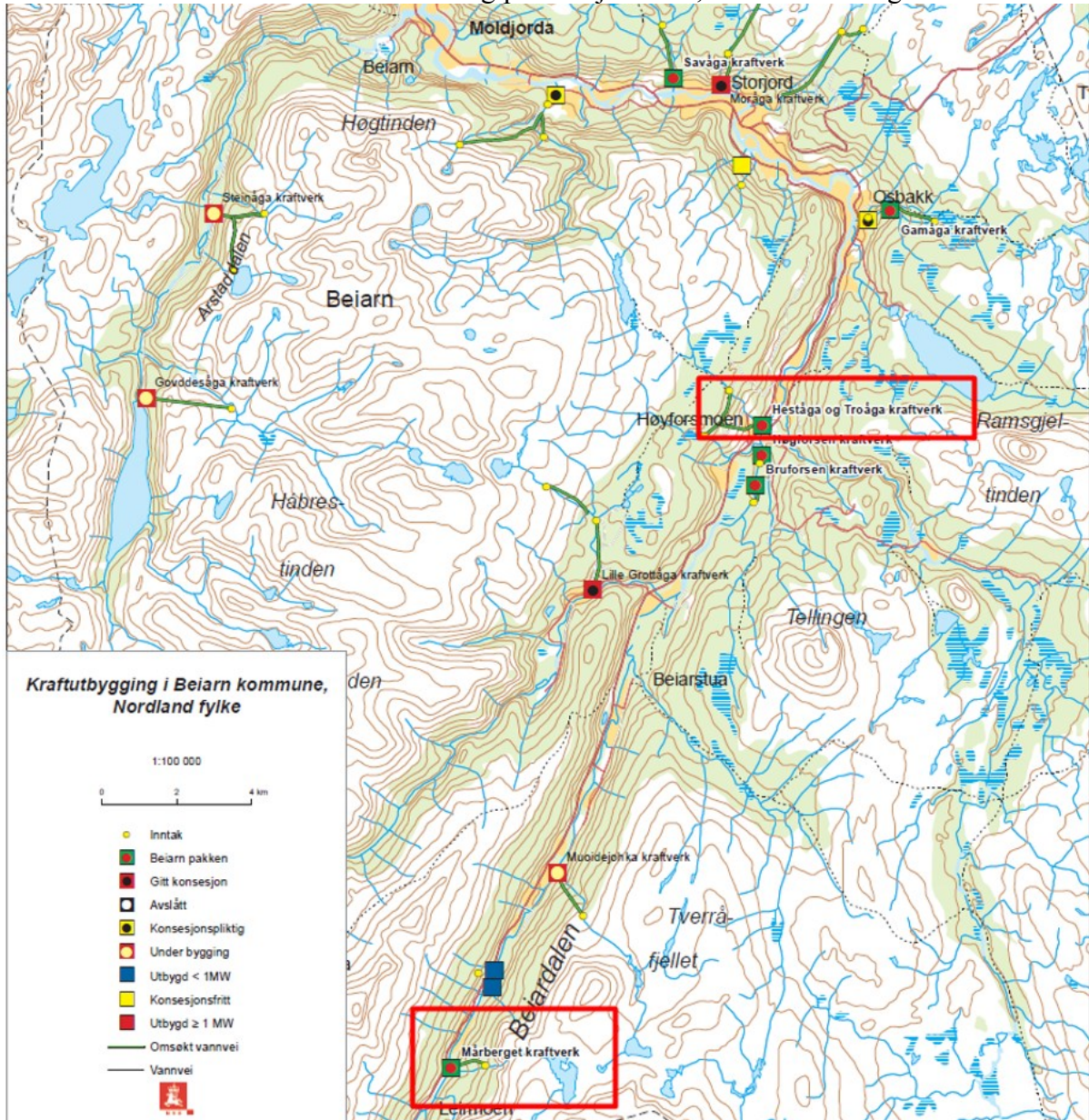
Bakgrunn

Norges vassdrag- og energidirektorat (NVE) har sendt på høring endret konsesjonssøknad for Heståga/Troåga kraftverk og Mårberget kraftverk i Beiarn kommune. Fylkestinget behandlet disse kraftverkene i FT-sak 094/2016. Fylkestinget anbefalte NVE å gi konsesjon til å bygge ut Mårberget kraftverk. Fylkestinget fremmet innsigelse til Heståga/Troåga kraftverk, hovedsakelig på grunn av redusert vannføring i elva Heståga. Her er de nederste 120 meterne gyte- og oppvekstområder for sjørret. I tillegg renner Heståga og Troåga ut i Beiarelva, som er et nasjonalt laksevassdrag.

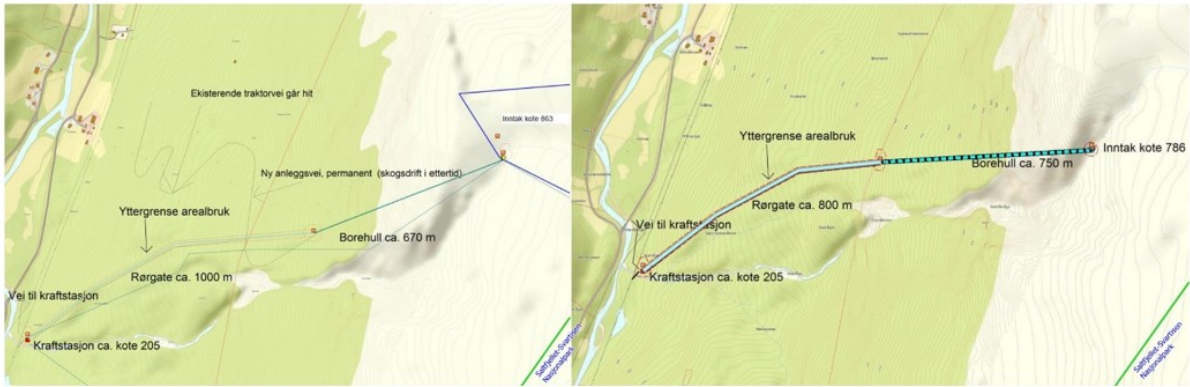
Ny søknad for Mårberget kraftverk endrer plasseringen av inntaket fra 786 moh til 863 moh. I tillegg vil Norsk Grønnkraft (NGK) flytte borehullet i fjellet 200 m lengre opp enn planlagt. Dette vil medføre at anleggsveien opp til borehullet forlenges tilsvarende. Anleggsveien var i utgangspunktet planlagt som midlertidig, men NGK vil nå bevare anleggsveien som

«kjøresterkt terreng» med bakgrunn i et ønske om dette fra grunneieren. Endringene vil føre til en økt kraftproduksjon fra 10,3 GWh til 12,1 GWh årlig.

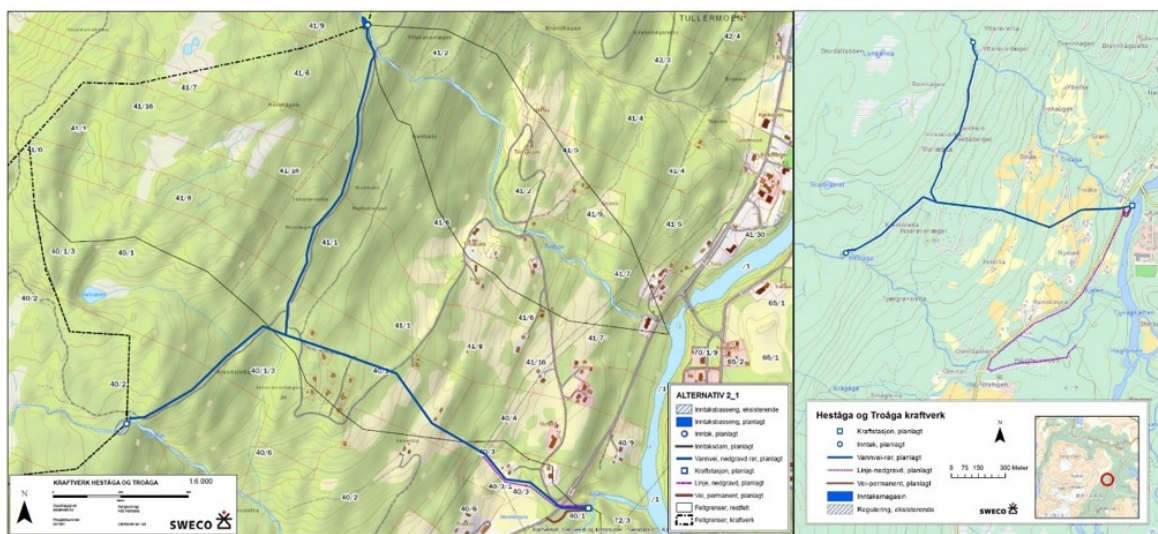
Ny søknad for Heståga/Troåga kraftverk endrer plasseringen av kraftstasjonen og utløpet av kraftverket fra elva Troåga til elva Heståga, oppstrøms fossen som utgjør vandringshinderet i elva. Dette vil medføre en noe lavere energiproduksjon fra 9,6 til 9 GWh årlig.

Figur 1 viser plasseringen av de to kraftverkene som er søkt endret, markert med rød firkant.

Figur 2 viser ny prosjektskisse av Mårberget kraftverk til venstre, og opprinnelig prosjektskisse til høyre. Grønn linje viser grensa til Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark.

Figur 3 viser ny prosjektskisse av Heståga/Troåga kraftverk til venstre, og opprinnelig prosjektskisse til høyre.

Problemstilling

Virkninger for miljø, naturressurser og samfunn

Tekst i kursiv er hentet fra endringsøknadene.

MÅRBERGET KRAFTVERK:

Elva renner i en trang og utilgjengelig kløft som er lite synlig for omverdenen på inntaksstedet, sannsynligvis vil ikke inntaket være synlig fra noen kant før man er 50-100 m unna. Dam/inntak er tenkt som en minimal konstruksjon uten noe særlig oppdemt areal. Planlagt høyde på dammen er ca. 1,5 – 2 m og lengde på 7-8 m.

Det er nødvendig med anleggsvei for å komme opp med borerigg, samt inntransport av rør og omfyllingsmasser til rørtrase. Vei ønskes bevart som kjøresterkt terreng av grunneier til fremtidig skogsdrift. Lengde på ny vei som må bygges er ca. 900 m.

NGK har ikke forklart noen nye konsekvenser av endringene. Endringene er små, så konsekvensene vil trolig være begrenset. Opprinnelig inntaksdam var planlagt 500 m fra grensa til Saltfjellet – Svartisen nasjonalpark. Ny plassering er lengre nord, derfor blir ikke

endringen stor, ny avstand til nasjonalparken er ikke oppgitt. Reduksjonen av inngrepsfrie områder blir noe større av endret inntaksplassering. I reindriftrapporten som ble utarbeidet i forbindelse med Beiarnpakka kom det fram at inntaket vil ligge i grenseområdet til et kalvingsområde av stor verdi. NGK har uttalte i svar til høringsuttalelsene at de vil legge anleggsperioden utenom kalvingstia. Ny inntaksplassering er fremdeles i en bratt og lite tilgjengelig kløft for både mennesker og rein, og dammen vil ikke bli synlig før man står på kanten av kløfta.

Figur 4 viser kløfta hvor inntaket skal plasseres.

Øvre del av rørgata vil ligge i områder som er mye brukt av rein både vår og høst og var vurdert til å ha *middels verdi* i reindriftrapporten. I konsesjonssøknaden ble det opplyst at det var funnet to rødlistede arter (sotbeger og bakkeløk) av verdien *nær truet* i tiltaksområdet. Hvis området tilrettelegges for skogsdrift kan det medføre konsekvenser for reindrifta og de rødlistede artene.

HESTÅGA/TROÅGA KRAFTVERK:

På grunn av fiskeriinteresser i vassdraget, er det ønskelig å presentere et utbyggingsalternativ med utløp i Heståga, oppstrøms fossen i Heståga som utgjør vandringshinderet for fisken. Dette vil medføre overføring av vann fra Troåga til fiskeførende del av Heståga, og øke vannføringen på denne strekningen.

Det er videre ingen forklaring av hvilke konsekvenser den økte vannføringen og evt. endret hastighet i Heståga vil ha av betydning for sjørretens gyte- og oppvekstområdene i nedre del av elva. Det er heller ikke forklart om endret rørgatetrasè vil medføre noen negative konsekvenser.

Det er i dag ett vannverk i Heståga, utbygger mener de har en muntlig avtale med kommunen om å benytte eksisterende dam i vannverket som inntaksdam til kraftverket. På befaringen kom det fram at Beiarn kommune mener at denne muntlige avtalen ikke gjelder. I endringssøknaden er det ingen videre opplysninger om tiltakshaver har avklart bruken av dammen.

Andre instansers uttalelse

Se uttalelsene til fylkesmannen, miljødirektoratet og Beiarn kommune i vedlegg

Vurderinger

Fylkesråden tilrår fylkesrådet å opprettholde vedtaket om å anbefale NVE å gi konsesjon til Mårberget kraftverk. Det er positivt at endringene vil medføre en økt kraftproduksjon. Fylkesråden mener at NVE må vurdere konsekvensene for reindriften og de rødlistede artene av å etablere en permanent skogsbilvei for framtidig skogsdrift.

Fylkesråden tilrår fylkesrådet å trekke innsigelsen til Heståga/Troåga kraftverk, da endret kraftstasjonsplassering ikke lengre vil redusere vannføringen i oppvekstområdene for sjøørreten. Fylkesråden vil likevel anbefale at fylkesrådet frarår en utbygging av kraftverket. Dette med bakgrunn i at konsekvensene av en økt vannføring som følge av overføring av vann fra Troåga til Heståga og endret vannhastighet i Heståga ikke er vurdert. I tillegg vil kraftverket påvirke en bekkekløft og en fossesprøytsone av lokal verdi. Området har også verdi for friluftsliv og stor landskapsverdi. Fylkesråden mener at NVE må vurdere hvilke konsekvenser en økt vannføring og hastighet vil medføre for gyte- og oppvekstområdene i Heståga, og hvilke avbøtende tiltak som må utføres for å unngå negative konsekvenser. I etterkant av en eventuell utbygging må virkningene kartlegges og nødvendige tiltak gjennomføres slik at denne delen ikke mister sin verdi som oppvekstområde.

Konsekvenser

Saken vil ikke medføre økonomiske, administrative eller personellmessige konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Saken har heller ingen konsekvenser knyttet til gjennomgående fylkeskommunal politikk knyttet til likestilling, universell utforming og folkehelse. Sakens konsekvenser for miljø, reindrift og andre brukerinteresser er beskrevet tidligere i denne saken, og i fylkestingssaken 094/2016.

Vedtakskompetanse

I henhold til delegasjonsreglementet kap. 3.27, vedtatt i FT-sak 52/16, er fylkesrådet delegert myndighet til å avgi uttalelse til søknad om konsesjon, påklage vedtak og fremme innsigelse til andre vassdragsinngrep og – anlegg (jf. lovens § 3 punkt a og b) etter lovens § 8.

I tillegg vedtok Nordland fylkesting følgende i sak 094/2016 *Høring – Småkraftpakke Beiarn – 7 småkraftverk*:

12. Nordland fylkesting gir fylkesrådet fullmakt til å gi en endelig uttalelse, herunder å trekke innsigelser, dersom nye opplysninger i sakene tilsier dette.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkesrådet opprettholder sitt vedtak, og anbefaler NVE å gi konsesjon til Mårberget kraftverk med følgende forutsetninger:
 - a. NVE må vurdere konsekvensene for reindrift og rødlistearter (sotbeger og

- bakkeløk) før det gis tillatelse til å etablere en permanent skogsbilvei for framtidig skogsdrift i tiltaksområdet.
- b. Inntaket må utformes på en slik måte at det er tilpasset landskapet, og lite synlig slik at området fremstår som mest mulig uberørt.
 - c. Anleggsperioden må legges utenom kalvingsperioden for rein.
2. Fylkesrådet trekker innsigelsen til Heståga/Troåga kraftverk, da endringene i stor grad imøtekommer bakgrunnen for innsigelsen.
 3. Fylkesrådet fraråder NVE å gi konsesjon til Heståga/Troåga kraftverk. Fylkesrådet kan ikke se at virkningene av økt vannføring som følge av overføring av vann fra Troåga og endret vannhastighet i nedre del av Heståga er tilstrekkelig vurdert. I tillegg kan kraftverket medføre negative konsekvenser for en bekkekløft, en fossesprøytsone, friluftsliv og landskapsverdier. Dersom NVE likevel velger å gi konsesjon forutsetter fylkesrådet at:
 - a. Det gjøres grundige vurderinger av konsekvensene økt vannføring og hastighet vil medføre for nedre del av Heståga (en del av det nasjonale laksevassdraget Beiarelva), før en tillatelse gis.
 - b. Fylkesrådet ber om at det kreves installert omløpsventil og at NVE vurderer behovet for ytterligere avbøtende tiltak.
 - c. Det må gjennomføres etterundersøkelser for å se konsekvensene av en eventuell utbygging.
 - d. Konsekvensene av endret rørtrase må vurderes før konsesjon gis.
 - e. Det må slippes en tilstrekkelig minstevannføring slik at verdiene til fossesprøytsonen og bekkekløften opprettholdes.
 - f. Utbygging må avklare om dammen til vannverket kan benyttes før NVE gir konsesjon.
 4. Dersom det blir gitt tillatelse til de omsøkte kraftverkene, ber fylkesrådet om at det påses at konsesjonsvilkårene er i tråd med forvaltningsprinsippene i Naturmangfoldloven §§ 8-12, og med vannforskriften § 12. NVE bes om at følgende tas inn i konsesjonsvilkårene eller vurderes ved detaljplanlegging:
 - a. Tiltakshaver har aktsomhets- og meldeplikt dersom en under markinngrep skulle støte på fornminner, jf. kulturminnelovens §§ 3, 4 og 8 andre ledd. Dersom det under arbeidet skulle oppdages gamle gjenstander, ansamlinger av trekull eller unaturlige/uventede steinkonstruksjoner, må Kulturminner i Nordland varsles umiddelbart.
 - b. Detaljplanleggingen må skje i nær dialog med reindriftsnæringen.
 - c. Det må slippes tilstrekkelig minstevannføring hele året for å kunne ivareta landskapsopplevelse, naturtyper og arter som er sårbare for endret vannføring.
 - d. Detaljplanleggingen må påse at rødlistearter og regionalt viktige naturtyper ikke blir skadelidende av tiltaket.
 - e. Høy estetisk kvalitet og landskapsmessig tilpasning skal vektlegges i utformingen av kraftstasjon, inntak og tilhørende infrastruktur.
 - f. Det må gjennomføres avbøtende tiltak for å begrense de negative konsekvensene for den økologiske tilstanden til vannforekomstene, slik at vedtatt miljømål kan nås.
 - g. Tiltakshavers foreslåtte avbøtende tiltak for hvert enkelt kraftverk må inn i konsesjonsvilkårene.

Bodø den 10.11.2016
Ingelin Noresjø
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

22.11.2016 Fylkesrådet
FRÅD-380/2016
Vedtak
Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedlegg:

Tittel	DokID
Fylkesmannen i Nordland - uttalelse - endret konsesjonssøknad - Heståga , Troåga og Mårberget kraftverk i Beiarn kommune - kopi av brev til Norges vassdrags- og energidirektorat	774690
Miljødirektoratet - uttalelse endringsøknader - Heståga - Troåga og Mårberget	779401
Beiarn kommune - uttalelse - kopi av brev til NVE	778883
Til begrenset høring - endret konsesjonssøknad om Heståga og Troåga kraftverk og Mårberget kraftverk i Beiarn kommune i Nordland - høringsfrist 23.11.2016	765810